

25 octombrie 2023

Nr. 04-3/57-2576

La Nr.

din

Doamnei Veronica Mihailov-Moraru,
Ministra Justiției
secretariat@justice.gov.md

Opinie

la proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra minorilor)
număr unic 869/MJ/2023

Avocatul Poporului pentru drepturile copilului a consultat proiectul de lege privind modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 și prezintă opinia în cauză.

Potrivit notei informative scopul proiectului de lege constă în transpunerea Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului. Respectiva Directivă instituie norme minime privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în ceea ce privește abuzul sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor, pornografia infantilă și ademenirea copiilor în scopuri sexuale, iar transpunerea în legislația națională va contribui la asigurarea prevenirii comiterii infracțiunilor respective și va garanta o protecție sporită victimelor acestora.

În contextul modificărilor propuse, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului prezintă următoarele propuneri suplimentare:

- I. Completarea Articolul 132² Cod Penal cu alineatul (4) cu următorul cuprins:
„(4) Se consideră neconsimțit orice act sexual sau acțiune de natură sexuală comise cu o persoană care nu a atins vârsta de 14 ani, cu condiția că diferența de vârstă dintre victimă și făptuitor să fie de cel puțin 5 ani”.

În contextul legii penale în vigoare, având în vedere că articolul 174 din Codul penal nu prevede o limită minimă a vârstei victimei, lipsa sau prezența discernământului acesteia este stabilită de la caz la caz în rezultatul examinării

tuturor circumstanțelor faptei, declarațiilor victimei, părinților, martorilor, pedagogilor, specialiștilor, ș.a., iar în cazurile necesare sunt dispuse și expertizele psihologice judiciare. Or, lipsa discernământului din cauza vârstei fragede are importanță la delimitarea infracțiunii prevăzute de art. 174 din Codul penal și a infracțiunii prevăzute de art. 171 sau 172 din Codul Penal. Considerăm că un minor sub vârsta răspunderii penale nu are nici discernământul necesar pentru consimțirea raporturilor sexuale. Dată fiind cerința Convenției Lanzarote de a nu incrimina relațiile sexuale consimțite între minori, considerăm potrivită stabilirea condiției diferenței de vârstă de 5 ani între victimă și făptuitor, deci în toate cazurile făptuitorul va fi deja adult.

Propunerea ia în considerație necesitatea protejării copiilor de retraumatizare prin încercarea de constatare a caracterului consimțit al actului sexual între un minor sub 14 ani și un adult în scopul obținerii unei pedepse mai blânde pentru făptuitor.

Modificarea propusă se bazează pe exigențele stabilite în Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 care prezumă stabilirea la nivel național a unei vârste pentru consimțământul sexual. Or, la art. 2 lit. (b) se menționează „vârsta consimțământului sexual” înseamnă vârsta sub care este interzisă, în conformitate **cu legislația națională**, practicarea activităților sexuale cu un copil.¹ Din analiza cadrului normativ actual al Republicii Moldova nu rezultă o definiție expresă care să stabilească vârsta consimțământului sexual, astfel necesitatea clarificării acesteia prezintă importanță pentru calificarea faptei și aplicarea răspunderii penale în cazul comiterii faptelor privind exploatarea sexuală și abuzurile sexuale asupra minorilor. Argumentarea din Tabelul de concordanță privind prezumția vârstei de 16 ani, ca fiind vârsta de exprimare a consimțământului sexual din componența art. 174, 175 Cod Penal al RM nu poate fi acceptabilă, în materie penală, unde legislatorul trebuie să fie suficient de precis, clar și coerent, așa cum o impune principiul legalității incriminării și al pedepsei.

II. Excluderea sintagmei „cu bună-știință” din conținutul normelor prevăzute la art. 171-175 Cod Penal.

Rațiunea agravantelor cu referire la victima-minoră constă în gravitatea faptei, ținându-se seama de urmările pe care le poate avea asupra victimei-copil și de consecințele nefaste ale faptei asupra dezvoltării fizice și psihice ulterioare ale victimei. Prezența sintagmei „cu buna știință” contravine principiului protecției interesului superior al copilului, care trebuie să constituie un considerent primordial, conform prevederilor art. 3 al Convenției ONU privind drepturile copilului.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32011L0093>

Considerăm că păstrarea sintagmei „cu buna știință” poate lăsa loc de interpretare a prevederii, fapt ce generează exonerare de răspundere în formă agravată a agresorului, care în scop de apărare, poate invoca necunoașterea vârstei victimei. În final, menținerea sintagmei „cu buna știință” poate crea premise pentru a permite făptuitorului să se eschiveze de răspundere sau să primească o pedeapsă mai blândă. Actualmente sarcina probării calității vârstei este plasată pe seama minorului, iar beneficiul dubiului este aplicat în favoarea agresorului, fapt ce contravine spiritului Convenției cu privire la Drepturile Copilului. Astfel, aspectul de interpretare respectiv nu trebuie lăsat la latitudinea instanțelor judecătorești ce vor examina fiecare caz individual în parte. În caz contrar, respectarea drepturilor victimei vulnerabile, minor sau femeie gravidă, devine mai puțin relevantă decât respectarea drepturilor făptuitorului. Prin urmare norma agravantă poate să influențeze calificarea faptei săvârșite asupra unui copil sau a unei femei gravide, indiferent de semnele ce ar indica o maturizare fizică și sexuală accelerată sau vizibilitatea termenului de sarcină a victimei. La fel, argumentul conform căruia menținerea sintagmei „bună știință” în textul normei ar servi la stabilirea intenției făptuitorului nu poate fi acceptat, din considerentul că infracțiunile comise împotriva minorilor reprezintă deja un grad de pericol sporit, iar sintagma în cauză doar lasă loc de interpretare a normelor în favoarea făptuitorului.

În concluzie, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului susține modificările propuse în proiectul de lege și consideră că armonizarea legislației penale a Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene cu privire la prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra minorilor, în conformitate cu efectul evolutiv al inteligenței artificiale implementate în toate sferele vieții, reprezintă o acțiune pozitivă în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la UE. Totodată, propune examinarea oportunității ajustării proiectului cu propunerile expuse supra pentru asigurarea unei protecții eficiente împotriva abuzurilor sexuale comise asupra minorilor.

Cu respect,

Vasile COROI,
Avocatul Poporului
pentru drepturile copilului
(Ombudsman)

Ex. Corina Poalelungi
tel.: 068817197